

3 KUNNAN STRATEGIAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

”Uudessa strategiassa on entistä paremmin otettu huomioon tärkeät päämäärät ja selkeät mittarit. Lähtö näyttää olevan kohtuullisen hyvä ja monia asioita on edistetty. Tulisi paremmin raportoida strategian toteutuminen. Aika näyttää miten tavoitteet toteutuvat.”

Vastine:

Talousarviossa asetetut ja tilinpäätöksessä raportoidut toiminnalliset tavoitteet on johdettu suoraan strategian kolmesta päätavoitteesta: Pyhtää kartalle, lisää investointeja ja helpoin arki, paras kasvualusta. Näihin tavoitteisiin kytketyistä alatavoitteista siis raportoidaan joka vuosi lautakunnittain. Strategiaan on kirjattu myös erillisiä tavoitteita, joiden toteutumisesta ei ainakaan kaikilta osin ole toistaiseksi raportoitu. Tähän raportointiin tulee siis valmistella formaatti ja toteutus.

Teknisen lautakunnan osalta talousarviosta puttuivat strategiassa olevat mittarit; Joukkoliikenteen reitit ja käyttäjät (lkm). Ko. mittarit lisätään vuoden 2023 talousarviopohjaan.

4 TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMISEN ARVIOINTI

4.2 Käyttötalouden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuttaminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteuttaminen

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

”Talousarviotavoitteiden arviointi on vaikeaa mutta selkeästi on saatu parannusta uuden kuntastrategian myötä.”

Vastine:

Tavoitteet on johdettu kuntastrategiasta ja asetettujen tavoitteiden mitattavuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota.

”Talousarvio toteutui kokonaisuutena hyvin, mutta tulosaluetasoisia ylityksiä on. Määrärahamuutokset tulee käsitellä talousarviovuoden aikana.”

Vastine:

Kunnassa on usein jouduttu käsittelemään määrärahojen ylityksiä vielä tilikauden päättymisen jälkeen. Asiaan on pyritty kiinnittämään huomiota, mutta merkitykseltään pienehköjä ylityksiä on silti tapahtunut. Toisaalta voitaneen todeta, että tilikauden aikana tehtävissä talousarviomuutoksissa on pystytty nykyisellä tavalla säilyttämään realistinen ja taloudellinenkin taso. Lopullisten toteumien ennustaminen on joskus hankalaa ja ainoa aukoton keino ylitysten välttämiseksi olisi valmistella talousarviovuoden aikana tehtävät määrärahamuutokset ylimitoitetuiksi, mikä taas ei välttämättä olisi kunnan taloudenpidon kannalta edullista. Määrärahojen riittävyys ennustamiseen tullaan kiinnittämään jatkossa huomiota.

Hyvinvointilautakunnan alaisten tulosaluetasoisien ylitykset muodostuvat seuraavasti:

- Esi ja perusopetus tot 102 %, tulosalueen toimintakulut ovat vuonna 2021 yht. 96 %, toimintakatteen ylitys johtuu tukien ja avustusten arvioitua pienemmästä summasta. Tukia ja avustusten

suuruutta on hankala arvioida, sillä useimmat hankkeet aukenevat vasta talousarvio vuonna, myös päätökset avustusten suuruudesta tulevat keskellä talousarviovuotta. Kotikuntakorvausten suuruutta on myös haasteellista arvioida talousarviovuoden aikana, sillä nämä maksut tulevat tiedoksi vasta vuoden päätteeksi.

- Kirjastopalvelut tot 103 %, tulosalueen toimintakulut vuonna 2021 ovat yht. 100 %. Ylitys johtuu suurimmaksi osaksi sisäisistä kuluista, henkilöstökulut ovat ylittyneet 6000 €:lla. Henkilöstökulujen ylitys liittyy loppuvuoden ajanjaksoon sijoittuvaan sijaistarpeeseen.

- Varhaiskasvatus tot 102 %, tulosalueen toimintakulut ovat vuonna 2021 98 %, toimintakatteen ylitys johtui koronavuoden aikana pienentyneistä varhaiskasvatuksen palvelujen tuotoista.

”Sosiaali- ja terveystoimelle ei ole asetettu toiminnallisia tavoitteita eikä mittareita. Palvelut siirtyivät Kymsoten järjestämistä vastuulle 1.1.2019. Tarkastuslautakunta suosittaa, että sosiaali- ja terveystoimelle asetettaisiin myös tavoitteita. Tavoitteet voisivat liittyä esimerkiksi omistajaohjaukseen ja edunvalvontaan kuntayhtymässä. Sote uudistuksen myötä tulisi koittaa vaikuttaa siihen että Pyhtään kunnan palvelut turvataan.”

Vastine:

Sosiaali- ja terveystoimen palvelut siirtyvät 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueen järjestysvastuulle. On tärkeää huomioida, että kyseessä on täysin uusi ja kunnasta erillinen viranomaistaso samaan tapaan kuin vaikka kunnan alueella toimivat valtiolliset viranomaiset. Myös kunnan tavoitteenasetannan tulee olla jatkossa saman suuntaista kuin se tällä hetkellä on suhteessa muihin erillisiin viranomaisiin. Sosiaali- ja terveyspalveluja koskeva edunvalvonta on jatkossa entistäkin tärkeämpää, mutta tulee pohtia, että kannattaako kunnan asettaa ainakaan virallisia tavoitteita asioissa, joissa sillä ei välttämättä ole enää virallista vaikutusvaltaa.

”Rakennusvalvonta joutui koville lisääntyneen tonttikaupan johdosta, mihin tarkastuslautakunta toivoo parannusta”

Vastine:

Lisääntyneen tonttikaupan aiheuttaman lisätyön lisäksi rakennusvalvonnan resurssit olivat alimitoitettut rakennustarkastajan perhevapaan takia. Rakennusvalvonnan tehtävät jouduttiin järjestelemään normaalista poikkeavalla tavalla, koska rakennustarkastajalle ei ollut mahdollista saada rekrytoitua sijaista nykytilanteessa.

Normaalitilanteessa Pyhtään kunnassa rakennusvalvonnan resurssit ovat yksi rakennustarkastaja ja yksi valmistelusihteeri. Näilläkin resursseilla toiminta on häiriöherkkää eikä se ole jatkuvaa normaalitilanteessakaan lomien ja muiden poissaolojen aikana. Rakennustarkastajan poissa ollessa työpäälliköt ovat tuuranneet rakennusvalvontatehtävissä ja hoitaneet kiireellisemmät tehtävät. Tällä järjestelyllä rakennusvalvonnan palvelutaso on saatu pidettyä palautteen mukaan hyvällä tasolla. Järjestely kuitenkin aiheuttaa ongelmia työpäälliköiden vastuualueiden tehtävien aikatauluihin.

Jotta teknisen toimen kaikki toiminnat mukaan lukien rakennusvalvonta toimivat häiriöttömästi kaikissa tilanteissa, tulisi tekniseen toimeen palkata lisähenkilö, joka toimisi sijaisena lomien ja muiden poissaolojen ajan.

”Ulkoistettujen palveluiden seurantaan kaivataan enemmän mittareita ja tavoitteita.”

Vastine:

Vuoden 2023 talousarviopohjaan lisätään mittareita ulkoistettujen palveluiden seurantaan.

Hyvinvointilautakunta ostaa Kotkan seudun musiikkiopiston palveluna oppilaspaikkoja sekä Loviisan kansalaisopiston tuottamia kursseja. Mittareina ovat musiikkiopiston oppilaspaikkojen täyttyminen sekä Loviisan kansalaisopiston toteutuneet kurssitunnit. Musiikkiopiston ja kansalaisopiston toiminta perustuu opinto-ohjelman mukaiseen toimintaan, jossa määritellään tarkemmin toiminnan tavoitteet.

4.3 Investointien toteutuminen

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

”Muutama investointi siirtyi tai myöhästyi suunnitellusta. Muutoin investoinnit toteutuivat suunnitellusti.”

Vastine:

Investoinnit ovat työpäällikön vastuualuetta. Tekninen osasto toimi vajailla resursseilla ilman valvojaa vuoden 2020 keväästä vuoden 2021 kevääseen. Valvojan rekrytointivaikeuksien takia työpäällikkö joutui hoitamaan kahta tehtävää (valvoja ja työpäällikkö) noin vuoden. Tämän jälkeen lisätyötä aiheutti uuden työpäällikön perehdyttäminen sekä rakennustarkastajan perhevapaan aiheuttama rakennustarkastajan tehtävien sijaisuudet. Investointien toteutumapuuhteet johtuivat resurssipulasta.

4.4 Kunnan talous

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset:

”Vuonna 2021 tuloksen on pelastanut koronatuot kunnalle ja sote kuntayhtymälle. Riskinä on työttömyyden kehitys ja Ukrainan sodan heijastukset Kotkan seudulle.”

Vastine:

Koronatuot- ja kustannukset ovat näytelleet kahden viime vuoden aikana merkittävää roolia kuntien taloudessa. On vaikea arvioida, mikä kunnan taloudellinen asema olisi ollut ilman molempia tekijöitä. Vuonna 2021 suoraa valtionosuutena maksettua koronatuotkea ei tullut kunnalle yhtä paljon kuin vuonna 2020. Lisäksi kunnan verotulokehitys on koko ajan ollut positiivista. Tulevaisuudessa on mahdollista, että heikentynyt yleinen taloustilanne vaikuttaa negatiivisesti myös Pyhtään kehitykseen.

6 HENKILÖSTÖ

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

”Kyselyn perusteella henkilöstö vaikutti olevan tyytyväinen eikä vaihtuvuus ollut suurta.”

Kunnan henkilöstön yleistilanne on kohtuullisen hyvä. Henkilöstökyselyn tulosten lisäksi on hyvä nostaa esille vuonna 2021 toteutuneiden sairauspoissaolopäivien (9,9 päivää/henkilö) erinomainen toteuma ja kehitys. Kunta-alan keskiarvo vuonna 2021 oli 16,7 poissaolopäivää per henkilö.

Teknisen toimen henkilöstön toimialalla (rakennusala) on ollut henkilöstöpula ja siitä johtuen palkkakilpailu käynnissä useamman vuoden ajan. Sen vuoksi teknisellä osastolla henkilöstön vaihtuvuus on ollut suurta (rakennustarkastaja ja työpäällikkö). Etenkin näin pienelle organisaatiolle vaihtuvuus on aiheuttanut kohtuuttomasti lisätöitä, ongelmia ja lisäkustannuksia. Sen vuoksi teknisen toimen palkat tulisi pitää kilpailukykyisinä, jotta saadaan pidettyä nykyiset työntekijät ja rekrytoitua tarvittaessa uusia.

